39. évfolyam. 52. szám. Ára 20 fillér. Celldömölk. 1943. december 25.

Kemenesalja

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap

Felelős szerkesztő: HORVÁTH LAJOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Celldömölk, Szentháromság-tér 2.

Dicsőség -- békesség

A római időszámítás szerint 752 ben, 194.. évvel ezelőtt nagy történelmi fordulóhoz érkezett az emberiség. Az, akinek várásával volt teli a föld, mert tőle boldogabb jövőt remélt, belépett a világba egy sötét és hideg éjjelen, hogy világosságot gyujtson és meleget árasszon. „Megszületett az Üdvözítő, az Ur-Krisztus Dávid városában" — így hirdette az angyal. Azóta sötét gondjainkat szétverik a karácsonyi harangok, hétköznapok közönyét és hidegségét bearanyozza a szeretet.

Ha a szeretet vonalán valahol mégis hiba van, annak az az oka, hogy az ember nem tette maradéktalanul magáévá az angyali éneket, amely dicsőséget hirdetett az Istennek és békességet a jóakaratu embereknek. A dicsőség és béke karácsony áldott éjjelén annyira összekapcsolódott, hogy e kettőt egymástól elválasztani büntetlenül nem lehet. Nemcsak az Egyház dolga Isten dicsőségének szolgálata, nem csak a politikusoké és diplomatáké a béke munkálása, hanem mindenembernek közös munkával kell megvalósításukon fáradozni, mert ami Istennek dicsőség, az nekünk béke és ami Isten dicsőségének csorbulása, az nekünk nyugtalanság és békétlenség.

A technika csodálatos világa, mely minden vonalon az emberiség javát volna hivatott szolgálni, rombol és pusztít, ha kikapcsolja az Istent, minden igazságnak, jóságnak és szeretetnek forrását. Soha oly közel nem jutottak egymáshoz emberek, mint napjainkban a telefon, rádió és a bámulatos közlekedési eszközök révén, mégis most állanak egymástól a legtávolabb. Soha annyi erőfeszítes nem történt a szociális gondoskodás terén, mint az utóbbi évtizedekben, mégis otthontalanokká váltak az emberek és mérhetetlenül sokat nélkülöznek. A szórakozás ezer rajtája próbálja vidámítani a szíveket és mégis könnyektől ázott a föld. Mi ennek az oka? Semmi más, mint az, hogy megszakadt a dicsőség és békesség kapcsolata.

Minden karácsony komoly felhívás arra, hogy elfogadjuk az égi hírt és megnyissuk szívünk ajtaját az üdvözítő Szeretetnek.

Az 194.. év karácsonyán, amikor a fegyverek ropogása már ötödször harsogja túl az angyalok énekét, a kis Jézus jászolánál dobbanjon egy-minden magyar szív és Isten dicsőségéért vállalt áldozathozatallal biztosítsuk a magyar Hazában a jószándékú emberek békéjét!

Tanay Ferenc

Celldömölk virilisei.

A községi elöljáróság most állította össze az 1944 évre legtöbb adót fizető celldömölki adózók névsorát. A 20 legtöbb adófizető közül csak 3 van akinek az adója 1000 pengőn alul van és hat olyan, akinek az adója több mint 2.00 pengő Celldömölk jövő évi virilisének névsora a következő: Zlehovszky Dezső háztulajdonos 4.282.14 pengő, Jándi Bernardin* dömölki apát 3.688.38 pengő, vitéz Horváth Gyula* vendéglős 3.629.82 pengő, dr. Bisiczky András* gyógyszerész 2.584.00 pengő, Szabó János gőzmalomtulajdonos 2387.50 pengő, Radó Kálmán* földbirtokos 2029.86 pengő, özv. Benkő Zoltánné 1977.65 pengő, Molnár Ferenc órás és ékszerész 1641.30 pengő, gr. Eltz Karolyné földbirtokos 1560.44 pengő, dr Szabó Kálmán* ügyvéd 1447.60 pengő, dr. Móritz Dénes* ügyvéd, 1311.50 pengő, Klafft Gyula* sütőmester 1304.74 pengő, dr. Jósa László* ig. főorvos 1250.00 pengő, Hubert Sámuel vendéglős 1246.54 pengő, vitéz László Gyula* vendéglős 11 8.20 pengő, dr. Porkoláb János* ügyvéd 1160.54 pengő, dr. Berzsenyi Ádám* földbirtokos 1065.20 pengő, Mohos Árpád vendéglős 900.00 pengő, Kirchner Elek* mérnök 863.20 pengő.

Póttagok: Horváth Lajos vadkereskedő 843.55 pengő ifj. Schütz Gyula asztalos 821.70 pengő, Kiss István* vegyeskereskedő 814.42 pengő, dr. Szalóky Lajos* Máv főorvos 771.20 pengő és Csoma János sütőmester 760.43 pengő, Dinkgreve Nándor 746.05 pengő.

A csillaggal jelöltek adója duplán van számitva, mert vagy vitezek, vagy tüzkeresztesek, vagy pedig főiskolai végzettségük van.

A közölt számok nem azt jelentik hogy az illetők annyi adót fizetnek, mert itt csupán a községi adók vannak feltüntetve és ezekhez járulnak még az állami és törvényhatósági adók.

Karácsonyi ünnepélyek

A celldömölki rk. egyházközség nőegyesületei a Szivgárda közreműködésével szerdán délután 3 órakor a Katolikus Házban tartották bensőséges karácsonyfa ünnepélyüket. A nagyteremben összegyülekeztek azok, akiknek az ajándékozó szeretet a kis Jézus nevében örömet akart szerezni. A szivgárdisták csilingelő szavalatokkal és énekek zengedezésével gyönyörködtették az egybegyülteket. Nagy Cecília mély átérzéssel szavalt, Hömöstrei Mária bájosan mutatta be a mennyországgal való telefonbeszélgetés édes izgalmát. A polgári leányiskola növendékei „bölcsöcskét" játszottak. Dorcsi Anna elbájoló áhítattal jelenítette meg Szűz Mária alakját, aki körül angyalok és pásztorok vigadoztak. Az örök karácsony soha el nem homályosuló varázsát méltatta Nemes Vazul dr. plébános az ajándékozókhoz és a megajándékozottakhoz intézett beszédében. Azután kiosztották az ajándékokat. Több, mint száz szegény kapott ajándékcsomagot. Az iskolás gyermekek közül 60 népiskolai tanuló részesült ajándékban, részint meleg ruhában, részint uj cipőben és cipőtalpban. Kiosztották továbbá a szegények között 7 kocsi felaprított ágfát. — Az ünnepély sikere érdekében rengeteget fáradozott Varga Józsefné, aki az egyesületi vezetőkkel és a tantestület tagjaival karöltve, fáradságot nem kimélve, lelkes munkájával tette lehetővé a gazdag arányú ünnepély megrendezését. A kiosztásra került ajándékok értéke közel 5000 pengő.

Adományok. Hangya Szövetkezet 240 pengős szives adományán kivül a következő önkéntes adományok érkeztek a kat. egyházközség szegényei részére: Szabó János gőzmalomtulajdonos: 100 kg. liszt; Jándi Bernardin dömölki apátur: 1 öltözet uj ruha egy hadbavonult gyermekének; Jézus Szive Szövetség: 126 P; O.K.H celldömölki igazgatósága: 30 P; Vasvármegyei takarékpénztár igazgatósága, László Dániel polgári leányiskolai igagató: 20 P; Holpert Lejot cipész, Müller Damján 12 P; Nagy Mária 10 P. Továbbá többen természetbeni adományokat küldtek a szegények javára. A jószivű adakozóknak, továbbá Zacsik Károly kereskedőnek és a Nemzeti Áruház vezetőinek jóindulatu szolgálatkészségükért ezuton is hálás köszönetet mond a plébános.

***

A celldömölki Mozdonyvezetők Köre szerdán este egyesületi helyiségében rendezett nagyon jól sikerült karácsonyfaünnepélyt. Vas Béla fűtőházfőnök és Farkas József mozdonyfelvigyázó körültekintő irányításával. Az ünnepélyen Nemes Vazul dr. plébános mondott ünnepi beszédet a betlehemi barlangból kiáradó szeretetről. Szabó Dudi és Jobb Jóska szép karácsonyi verset mondtak. Meghaló volt a kör tagjainak szereplése. Szabó Ferenc, Pajor Ferenc, Horváth István és Collognáth Dezső mozdonyvezetők a férfi lélek komoly átélésével adták elő a „Betlehemi csillag" cimü pásztorjátékot. Az „Egyházi Vegyeskar" több éneket énekelt el Uhlár Gyula ig. karnagy vezetésével és a tisztán csengő ének szárnyain vitte közelebb a hallgatók lelkét a kis Jézushoz. Vas Béla fűtőházfőnök lelkes szavai után kiosztották az ajándékokat, több száz pengő értékben.

***

A Zöldkeresztes Egészségvédelmi szolgálat helyi szervezete a mult gyakorlatához hiven, az idén is kivette részét a karácsonyi segélyezésből. 100 kg. élelmiszert osztottak ki a szegények között, azonkivül az ONCSA által juttatott 35 pár bakancsra szóló utalványt is szétosztották, ami igazán szép karácsonyi ajándéknak mondható manapság.

***

A celldömölki Katolikus Legényegyletben csütörtökön este 8 órakor rendezték a a karácsonyfa ünnepélyt. A tagok és pártoló tagok szép számban voltak jelen az ünnepélyen, amelyen dr. Nemes Vazul plébános, az egyesület elnöke mondott beszédet. A karácsonyfa alatt Kereki Zoltán egyleti tag szavalta el Magasy Artur: Karácsonyfavásár c. versét, az egyesület tagjai pedig karácsonyi énekekkel tették kedvesebbé és bensőségesebbé az ünnepélyt.

***

A Celldömölki Vasutások Köre pénteken délután 4 órakot tartotta szokásos karácsonyi ünnepélyét, amelyen Halász Gyula állomásfőnök, az egyesület elnöke mondott beszédet. A kör tagjainak áldozatkészségéből kétezer pengőt osztottak ki készpénzben, illetve élelmiszerben harminc gyermek között, akik a celldömölki szegénysorsu vasutas családokból kerültek ki. Az ünnepély alatt a segélyezett gyermekek énekeltek karácsonyi énekeket, harmóniumkisérettel. Az ünnepély befejezéseként tejeskávéval és mazsolás-kalácccsal vendégelték meg a gyermekeket.

***

Csütörtökön délután volt a polgári fiúiskola 56. sz. Lehel cserkészcsapatának karácsonyi ünnepélye. A karácsonyfaünnepély a háborus helyzet miatt teljesen zártkörü volt. Az egyik osztályteremben felállított karácsonyfa köré gyülekeztek a cserkészek s a parancsnoknak a kará-

csonyi szeretetet méltató szavai után néhány szavalattal, énekkel és két kis jelenettel ünnepélyt tartottak a betlehemi Kisded születését.

A Dolgozó Leányok Egyesülete hétfőn este tartja karácsonyfaünnepélyét, melyen a tagok felolvasással, énekkel és szavalatokkal működnek közre. Az ünnepi beszédet Palásti Özséb hitoktató mondja.

A Bajtársi Szolgálat karácsonya

A celldömölki Bajtási Szolgálat f. hó 21-én tartotta december havi értekezletét. Az értekezleten kiosztották a szokásos havi segélyeket. Karácsonyra való tekintettel a rendes segélyek dupláját osztották ki. A rászoruló családok 25-60 pengős utalványt kaptak, ami élelmiszerbevásárlásra jogosít.

Ebben a hónapban kb. 1.400 pengőt osztottak így ki. Ezen kívül azok a családok, ahol sok gyermek vagy csecsemő is van, még szappan kiutalásban is részesültek.

Az 1943. év lezárásakor megállapíthatjuk, hogy a celldömölki Bajtársi Szolgálat jó munkát végzett. Több mint 16.000 pengő segélyt osztottak ki az év folyamán. Nem lehet szó nélkül hagyni, a celldömölki Levente Egyesület vezetőinek és a celldömölki leventéknek a Bajtársi Szolgálat keretében végzett munkáját. A leventék mindig szívesen siettek a rászorulók segítségére és ha kellett szenet szállítottak, fát apritottak, de minden más munkát szívesen elvégeztek.

Jó munkát végzett a celldömölki Bajtársi Szolgálat minden vonalon. De mindez elmaradt volna, ha a celldömölki közönség nem karolja fel a rászorulók ügyét és nem siet áldozatos lélekkel a saját hibájukon kívül szükölködők segítségére.

Mindazok, akik mindvégig áldozatosan kitartottak a mozgalom célkitűzései mellett, boldog örömmel gondolhatnak arra, hogy ott segítettek, ahol arra tényleg szükség volt. Ők tették lehetővé azt is, hogy most a béke és szeretet ünnepén dupla segélyt oszthatott a Bajtársi Szolgálat celldömölki szervezete.

Köszönet egy példát adó gyárnak

A Csaktornyai Graner és Teszler harisnya, kesztyű és kötszövött árugyár minden felszólítás nélkül a hadtest hadiárvái és hadiözvegyei részére igen jutányos áron és részben ajándékként feleségem rendelkezésére bocsátott:

3 tucat női kesztyűt és 21 tucat és 8 pár női és gyermekharisnyát, továbbá 128 darab női nadrágot; ezen felül ajándékként 4 tucat gyermekharisnyát, 29 pár téli gyermekzoknit, 9 pár téli férfizoknit, valamint 12 pár női és gyermek téli kesztyűt.

Fenti cikkeket Zala Vas-Veszprém és Sopron vármegyék szegénysorsú hadiözvegyei és hadiárvái részére a Bajtársi Szolgálat ajándékaként fogom szétosztatni.

A Graner és Teszler Cégnek ezen nemes cselekedetéért ezuton is köszönetemet és hálas elismerésemet fejezem ki.

vitéz Bakay Szilárd altábornagy
hadtest parancsnok sk.

Karácsonyi levél

Népünk közönyelve a karácsonyt a gyermekek ünnepének tartja. Minden gyermek, szegény és gazdag, jó és csintalan, örömmel és epedve várja érkezését. A kis Jézuskának már hetekkel előbb levélkében irják meg szivük vágyát, hogy mit hozzon.

Mi felnőttek tudjuk és érezzük, különösen most, hogy karácsony a gyermekek ajándékot váró ünnepén tul a mi ünnepünk is. Mienk is felnőtt embereké. Mi is sóvárogva és szivszorongva várjuk a béke és szeretet ünnepét. Mi is karácsony szent ünnepén, mint a gyermekek, irjuk meg a kis Jézuskának lelkünk hő óhaját, szivünk forró kivánságát, kérjünk Tőle ajándékot.

Vajjon mi felnőtt emberek, milyen és miféle ajándékot kivánjunk magunknak a kis Jézuskától ezen a szentestén, mikor az egész világot a pusztító és mindent elsöprő vihar rázza? Mi mást mint — békét.

De milyen békét? Ón, nem a Károlyi Mihály 1918-as békéjét akarjuk, amivel országunkat, Szent István birodalmát széjjel szaggatták, nemzetünket sirba taszitották. Nyomában huszonkét éven keresztül a leirhatatlan szenvedés, pusztulás és halál járt. Irtózunk az ilyen becstelen és szörnyü békétől. Mi ilyen békét soha, de sohasem akarunk.

Mi, azt a békét kérjük a kis Jézustól, amelyet megérdemeltünk. Amelyet ezeréves harcainkkal, küzdelmeinkkel, szenvedéseinkkel becsülettel kiérdemeltünk. Amely a történelmi küldetésben hányt-vetett nemzetünk fennmaradását továbbra is biztosítja. Amely országunkat Szent István birodalmát, az ősi jogon teljes épségben hagyja. Szentestén ezt az igazságos békét kérjük ajándékul a kis Jézustól magyar népünk számára.

De a béke mellé szeretetet is kérjünk ajándékul, mert szeretet nélkül nincs béke. A mai öldöklő és lángoló világban meghalt a béke és meghalt a szeretet. Körülöttünk, bármerre járunk; bármerre nézünk, a gyülölet vad tüze ég. Az egész világot elöntő vértengert a gyülölet és harag dühöngő vihara dagasztja napról-napra nagyobbra. Bombák hullanak és robbannak. A védtelen és ártatlan emberek, asszonyok, gyermekek ezrei pusztulnak el házaikkal és templomaikkal együtt. Mintha a pokolnak minden kinja és szenvedése rászakadt volna erre az Istentől elfordult emberiségre.

Kétségbe kellene esnünk, ha ebben az egét és föld et rázó viharban csak a vérözönt és pusztulást látnánk. Ha a füstölgő romokon és tetemeken tul, csak a semmibeveszö reménytelenséget tudnánk.

De nem esünk kétségbe, mert tudjuk és érezzük, hogy 1943 év véres es sötét karácsony éjszakájában ismét felragyog a betlehemi csillag. Felragyog hogy fényénél minden ember odatalálj on a kis Jézus jászolához, aki ismét elhozza számunkra az igaz békét és igaz szeretetet. Menjünk a biztos utat mutató betlehemi fény után, mely a kért igazságos békéhez, az egész világot átfogó szeretethez és a szebb magyar jövendőhöz vezet.

Kajdi János

A háboru és a tüdővész

Azt szokták mondani, hogy a gümőkór a háború szövetségese, mert versenyt pusztít a fegyverekkel és a harcoló hadseregnek, a hadiüzemek munkás tömegeinek és a polgári lakosságnak egyaránt veszedelmes és alattomos ellensége.

Mi az oka a gümőkór háborús latti fokozott elterjedésének? Köztudomású, hogy minél alacsonyabb fokon áll a népjólét és a tömegek átlagos életszinvonala, annál elterjedtebb a gümőkor. A leguagyobb pusztítást a múlt században azokon az évtizedeken végezte, mikor az iparosodás hatására nagy erővel indult meg a városbatódulás és a tömegek rossz szociális és egészségi viszonyok között egyrészt összezsúfolódtak, másrészt az ipari porartalmak és a munkaerőnek, végletekig való kiuzsorázása a gümőkóros fertőzésre kedvező állapotot teremtettek.

A háború lényegében ebbe a korszakba való visszaesést jelent. A harcoló katonak egészségét a gümőkórral szemben a menetekkel, ejjel-nappal járó fáradalmak, az időjárás viszontagságai a zsúfolt, földalatti odukban való szoros együttélés egyaránt legyengítik. Ugyanez vonatkozik a polgári lakosságra is, ami a tulzott igénybevétellel, hiányos táplálkozással, a rossz lakásviszonyokkal, tüzelőanyagával és a gyakori lelki izgalmakkal magyarázható.

Az első világháború idején a háborus gümőkórhullám nálunk 30 000 áldozatot követelt. Megállapitottak hogy gümőkor a második helyet foglalja el a hadsereg fontosabb fertőző megbetegedéseinek sorában a nemi betegségek mögött. Ez a tény mindenné jobban bizonyitja a gümőkor-kérdés katonaegészségügyi és nemzetvédelmi jelentőségét.

A volt Ausztriában az első világháború idején a 14-16 éves ifjak testsúlya általában 10 kg mal, magassága 10 cm-rel maradt el az átlagos békeértékek alatt.

Németországban a blokád okozta éhinség és testi leromlás következtében a háború befejezését követő öt esztendőben 480 000 ren haltak meg gümőkórban, addig az USA hadseregben a háború végéig mindössze 2240 amerikai katona halt meg gümőkorban.

A mostani háborut legtöbb ország e téren is alapos felkészültséggel kezdte el, azonban ennek dacára el kell készülnünk egy ujabb gümőkór hullám jelentkezésére. A világszerte mutatkozó élelmezési nehézségek mellett, különösen a légi háború által sujtott országban emelkedik a gümőkóros megbetegedések száma, ami a hajléknélkül maradt tömegek összezsúfolásával és a meghűlés lehetőségével magyarázható. Londonban pl. 1940-41 évi német légi támadás folytán 375 000 ember vált hajléktalanná, Németországba visszont c. c. 1 millió lakás semmisült meg az angolszász támadások következtében.

A mostani háboruban Németországban minden gümőkórban szenvedő felnőtt 250 gramm hust, 125 gr. vajat, 5-2 liter tejet és 1 kgr. kenyeret kap a normális adagon felül és amellett külön pénzbeli segitséget.

Felállitották a Birodalmi Tuberkulózis Tanacsot és hatalmas tömegvizsgálatokkal, u.n. szűrővizsgálatokkal emelik ki a lappangó eseteket, hogy ne fertőzhessék környezetüket.

Nálunk Magyarországon az eddig mutatkozó gümőkor halandóság emelkedése nem ad aggodalomra okot. Természetesen a betegség további terjedésével kell számolni, de minden reménynk megvan arra, hogy a veszedelmet sikerül mérsékelni és terjedését megakadályozni.

dr. N. Gy.

Ebtartók figyelmébe! A napokban érkezett le a vármegyétől az 1943. évi ebadó kivetési lajstroma, mely a községháza 5 számu irodájában 15 napos közszemlére van kitéve. Az érdekeltek a hivatalos órák alatt megtekinthetik és az ellene való észrevételeiket az Alispánhoz cimezve, a községházán beadhatják. Tudomásunk szerint azonban a felfebbezésnek halasztó hatálya nincsen. Mint külön érdekességet említhetjük meg, hogy a celldömölki ebek lenagyobb részét luxus ebnek minősitették és ezzel az eddigi 2.-P-ős ebadó helyett évi 20. P lett az ebadó.

Halálozás. Bakó Fecencné sz. Németh Erzsébet, Németh Ferenc jánosházai községbiró leánya, Bakó Lajos nagyvágó menye, életének 21. évében, folyó hó 17-én Budapesten rövid szenvedés után elhunyt. Holttestét Jánosházára szállitották hozzátartozói és ott temették el az egész község részvéte mellett a múlt kedden délután 3 órakor.

Felhivás az iparosokhoz. Az ipartestület elnöksége felhivja az iparosokat, hogy december 25 én karácsony napján d.e. 3/4 10 órakor jelenjenek meg az ipartestületi székházban, ahonnan a testületi zászló alatt vonulnak a karácsonyi szentmisére.

HETI KRÓNIKA.

Külföld:

Ötven négyzetkilométeres körzetben pusztit a készülő nemet óriási rakétalövedék jelentik Amerikából.

Folyik a német-svéd diplomáciai vita a norvég diákok ügyében.

Spanyolország semleges marad, de részt akar venni a béketervek kidolgozásában.

Roosevelt megcáfolta azt a hirt mintha Franko tábornokkal készitett volna elő találkozást.

Néhány angol lap azt hiresztelte, hogy Bulgária a Szovjetunio közvetitésével békeajanlatot tett. A Szovjet hirszolgálati irodaja kijelenti, hogy ez a közlés hazugság és semmiképen sem indokolható.

Pétain — a svájci rádió szerint — hetfőn egy küldöttség előtt megcáfolta azt, hogy tavozni készül. Hangsulyozta, hogy feladata még nem fejeződött be.

»Az ember tragédiája«-nak finn fordítása megjelent a karacsonyi helsinki könyvpiacon.

1.148 halottja volt egy hét alatt a náthalaznak az angol városokbani Ebben a számban nem szerepelnek a kisebb helyiségeknek halottjai.

Angol hir szerint államcsinnyel buktatták meg Bolivia elnökét.

A papa már hosszu idő óta tevékenykedik, hogy a hadviselő felektől kieszközölje a haboru kihatásainak enyhitését. Féleg a légi bombázasokra vonatkozott tevékenysége. Ismételten figyelmeztette a hivőket, hogy imaikat egyesitsék vele, hogy fáradozása — a haboru következményeinek enyhitésére ne legyen hiabavaló.

Német és svéd kereskedelmi tárgyalasok folytak az 1944. evi kölcsönös árucseréről.

Csunkingi hiradas szerint a japán kormany elhatározta, hogy a japán szigetek fontosabb varosaiból a polgari lakossagot eltavolitja.

Az ujonnan szervezett francia expediciós hadsereg parancsnokává Juin tabornokot nevezték ki.

A papa Westminster uj püspökéve Griffint, a birminghami érsekség eddigi segédpüspökét nevezte ki.

A Ford Motor Company elhunyt elnökenek Edsel Fordnak magánvagyona 65 millió dollár.

Belföld:

Leleplezték a hősi halált halt Kormanyzóhelyettes szobrat a mérnöki kamaraban. Az avató-beszédet Vér Tibor felsőházi tag, a mérnöki kamara elnöke mondotta.

Százezer pengős vagyonát Pápa város szegényeire hagyta Eötvös Sandor 77 éves papai maganzo, aki ez év augusztus 15-én halt meg. Végrendeletét a most megtartott hagyatéki tárgyaláson ismertették.

Hóman Balint volt kultuszminiszter ujabb hat évre kinevezte a Kormanyzó Ur a Magyar Nemzeti Muzeum elnökévé

Pozsonyban aláirták a magyar szlovak gazdasagi egyezményt, amely a két ország közötti áruforgalmat továbbfejleszti.

A belügyminiszter legújabb rendelete szerint a farsangban sem lehet semmiféle táncmulatságot és táncestélyt tartani.

HIREK

A Kemenesalja előfizetőinek, olvasóinak és munkatársainak ezuton kiván boldog karácsonyi ünnepeket a lap szerkesztősége.

Hivatalvizsgálat. Keledy József pénzügyi tanácsos és Ferencz Lajos pénzügyigazgatósági számvevőségi főtanácsos a hét első három napján hivatalvizsgalatot tartott a celldömölki kir. adóhivatalban.

Óvódai előadás Alsóságon. Az alsósági óvodisták szombaton és vasarnap igen jól sikerült karácsonyi előadást tartottak, amelyen szinjaték előadas is volt. A kis óvódasok mindannyian igen jól szerepeltek.

Eljegyzések. Homolya Luke és Hammermüller Nándor karácsony napjan tartjak eljegyzesüket.

Ugyancsak karácsony napján tartják eljegyzésüket Németh Erzsébet és Horvath József repülő szakaszvezető.

Kitüntető kinevezés. Nem mindennapi kitüntetés érte Molnar Mihaly celldömölki droguistát. A kereskedelem és közlekedésügyi miniszter a drogéria ipar és gyógyaru nagykereskedés körében tanoncul szerződni kivanó személyek alkalmasságának megvizsgalasara, a soproni kereskedelmi és iparkamara székhelyen alakitott és működő szakbizottsag tagjava 3 év tartamara kinevezte. Molnár Mihaly kinevezese megbecsülése annak a pontos, lelkiismeretes munkanak és szaktudásnak, mellyel munkakörét hosszu evek óta ellátja.

Esküvő Póth Károly m. kir. rendőr törzsőrmester kedden délben vezette oltárhoz az apátsági templomban Koppányi Ilonál, Koppányi László Máv. fékező leányát

Zöldmezőtanfolyam Celldömölkön. A Felső dunantuli Mezőgazdasagi Kamara zöldmezőgazdasági tanfolyamot terjvez 1944. januar 30 tól februar 6-ig Celldömölkön. A tanfolyam hallgatása díjmentes. A hallgatók élelmezéséről is gondoskodas történik. Az előadások reggel 8 óratól délig és délután 2 5 óráig lesznek. Jelentkezni lehet néhany nap mulva a községi elöljáróságoknal, ahova a gazdasági felügyelőség utjan a bővebb tajékoztatót is megküldik.

Iparosok figyelmebe. Az ipartestület felhivja tagjai figyelmét, hogy az anyagelosztassal kapcsolatos panaszaikat a m.kir. ipari anyaghivatal csak akkor veszi érdemi targyalas ala, ha a panaszok az ipartestület és az Ipartestületek Országos Központján keresztül lesznek előterjesztve. Azok a panaszok, amelyek egyéb uton kerülnek az anyaghivatalhoz, érdemi intézkedést nem nyernek.

A Kat. Diakotthon Mozgalom eredménye a bobai plebanian. A áldozatkészségnek megható jelét adtak a nemeskócs—bobai plébania hivei. A plébania hiveinek száma 430 s ezeknek nagy része gazdasági cseléd és vasuti alkalmazott. Ennek ellenére a Diakotthon javára rendezett gyűjtés eredménye 512 pengő, vagyis 82 pengővel több, mint a hivek száma. Nagyobb összeget adakoztak: Molnar Gyula vendéglős, özv. Németh Ferencné. Osskó Emil 50 pengőt, Pup József pályamester 30 pengőt, özv. Huber Károlyné postamesterné, Török Laszló tanitó 20 pengő.

Közszolgálati alkalmazottak menetdijkedvezménye a GyESEV vonalain. A mult gyakorlata szerint a 1944. évben is félaru jeggyel utazhatnak a közszolgalati alkalmazottak és igényjogosult családtagjaik a Győr—Sopron—Ebenfurti Vasut ma gyar vonalain, ha az érvényben lévő Máv igazolvany mellé kiváltják a GyESEV kiegészitő lapját, amely 3 pengőbe kerül. A Máv arcképes igazolványahoz szükséges kiegészitő lapot 1943. december 21-től lehet valtani a GyESEV budapesti igazgatósaganal, a soproni üzletigazgatóságnál, az allomások személy pénztárainal, továbbá a vonatok kalauzainál. A kiegészitő lap megváltásanal a Máv igazolvany felmutatandó. Azok a közszolgalati alkalmazottak, akiknek Máv igazolványuk nincs a GyESEV vonalaira félaru kedvezményre jogositó igazolvanyt valthatnak. A GyESEV külön-igazolvany ára kiallitasi illetékkel együtt 4 pengő, a kiállitott külön igazolvany érvényesitési díja pedig 3 pengő.

Gépkocsi és hinto karambolja Jánosházán. Hetfőn a kora esti órakban a jánosházai allomasra igyekezett utásaival Barat József jánosházi bérautós. Mikor befordult autojaval az allomas előtti térségre a sötétségben belehajtott Kovacsics József dukai földbirtokos hintójaba. Az összeütközés közben Barath autojanak sárhanyója és lámpája rongálodott meg, mig a lovak megugrottak és az arokba fordították a hintót. Az összeütközés szerencsés kimenetelűnek mondható, mert komolyabb baja senkinek sem történt.

Leltarozas a Hangyában. A Celldömölk és Videke Hangya Szövetkezet 14 és két fiókűzletében a mult hó folyaman központi leltarozas, rovancsolas és évközi mérleg készités volt, amelyet Halasz Janos központi körzetvezető két társával végzett el. Halasz János a november 30-án megtartott igazgatósági és felügyelő bizottsági együttes gyűlésen szamolt be a végzett munka-eredményéről. A beszamoló teljes mertékben meggyőzte a jelenvőket arról, hogy a szövetkezet vezetősége mindent elkövet az aruhiany enyhitésére, meglevő áruk igazsagos szétosztásara és az aruhiány miatt kieső egyes aruk másodig nem tartott árukkal való pótlására. Együttes gyűlés a körzetvezetőknek, a szövetkezet vezetőinek és személyzetének egyhangu köszönetet mondott a szép eredményért.

Megkerült az elveszett penztarca. Nagy Sándor nagysimonyi lakos a celldömölki allomáson elvesztette 850 pengőt tartalmazó pénztárcáját, kedden délutan. Szerencséjére Szukics Magdolna celldömölki lakos személyében olyan valaki találta meg a penztarcat, aki a csendőrség utjan visszajuttatta azt tulajdonosanak. — Úgy látszik még ma is vannak becsületes megtalálók.

A szilveszteri záróra megállapítása. A belügyminisztérium rendeletet adott ki, amely szerint a nyilvános étkező és szórakozó helyiségek nyitvatartasát december 31-én éjjel 1 óráig engedélyezi. Engedélyezi az említett helyiségekben a szórakoztató zenélést éjjel 1 óráig. Felhatalmazta továbbá az elsőfoku rendőrhatóságokat, hogy Szilveszter napján a szini, mozgófénykép és egyéb előadasok, továbbá hangversenyek, táncmulatságok és teaszténcok záróráját éjjel 1 órában állapithassák meg.

Boraszentelés december. 27-én Szent Janos ünnepén reggel negyed 8 órakor lesz a plébániai mise után.

Katolikus egyházi élet

Istentiszteletek sorrendje az apátsági templomban. December 24 én, szent karacsony estején este 6 órakor lesz ünnepi nagymise az éjjéli mise helyett. Mise közben rövid szentbeszéd. Akik esen a szentmisén áldoznak, azok masnap már nem jarulhatnak szentaldozashoz. Karacsonykor: szokásos miserend. Reggel 8 órakor Sromor Felician hitoktató, 9 órakor Palásti Özséb hitoktató mond szentmisét és rövid szentbeszedet. Délelőtt 10 órakor ünnepi nagymisét és szentbeszédet mond dr. Nemes Vazul plébanos.

Szilveszter-este 6 órakor lesz az évvégi halaadas.

Karácsonyi előadas. A celldömölki gimnazisták és kereskedelmisták karacsony masnapján délutan 5 órakor kulturelőadast rendeznek a Katolikus Hazban. Az erdeklődő nagyközönséget szeretettel meghivjak és várjak az előadásra.

Hazasságkötesre jelentkezok figyelmébe. A hazassagkötésre jelentkezők orvosi vizsgajara a járási tiszti orvos új rendet állapitott meg. E szerint minden házasuló, aki orvosi vizsgalatra jelentkezik, köteles személyazonosságát igazolni. Leghelyesebb, ha a jelentkezők arcképes igazolvanyt visznek magukkal. Azokban a községekben, ahol zöldkeresztes egészségvédelmi szolgalat működik, a zöldkeresztes tanacsadásokon vért vesznek. Zöldkeresztes egészségvédelmi szolgalat a celldömölki járasban jelenleg a következő községekben van: Celldömölk, Alsóság, Izsákfa, Mesteri, Sömjénmihályfa, Tokorcs, Ostffyasszonyfa. C önge. A jelentkezők vérvizsgalatanak eredménye csak egy hét mulva válik ismeretessé, tehát a jarasi tiszti orvosnal csak egy hét mulva lehet jelentkezni a tiszti orvosi bizonyitványért. A celldömölki zöldkeresztes szolgálat minden heten kedden és pénteken délután 3 és 4 óra között tart tanácsadást, melyen a celldömölki, tokorcsi és sömjénmihályfai hazasulandók vérét leveszik. — A jarasi tiszti orvos a hazassagkötéshez szükséges bizonyitványokat csak csütörtöki napon, délelőtt 8—11 óráig adja ki.

A földmivelésügyi minisztérium müszaki szaktanfolyamot rendez. A tanfolyam 1944. januar 1 től 1944. december 31-ig tart. A müszaki tanfolyamra való felvétel előfeltétele négy középiskola sikeres elvegzése. A tanfolyam első felében a hallgatók havi 150 pengő tanulmanyi segélyben reszesülnek, második felévben a külső kikepzés alatt ezenkivül 6 pengő napidijat is kapnak. A tanfolyam sikeres befejezése után a hallgatókat a minisztérium magánmérnöki irodákban helyezi el. Korhatar altalaban 18—40 év. Részletes felvilágositást a Budapesti Közlöny 256 258 számaiban megjelent pályazati hirdetmény ad. Érdeklődni lehet a Gazdasagi Műszaki Hivatalnál, Budapest, V., Nador-utca 31. A kérvényeket is itt lehet beadni.

Az üzletek hétfői szünnapja. A kereskedelmi miniszter rendelete értelmében a nyilt árusitási üzletek — az élelmiszer üzletek és tüzelőanyag kereskedések kivételével — dec 27 től apr. 30 ig terjedő időben az egész ország területén hétfőn egész nap zárva lesznek. A többi napokon délelőtt 9 óra előtt kinyitni és délutan 4 órán tul, szombaton este pedig 7 órán tul nyitvatartani nem szabad.

A Közellátási Hivatal közleményei:

Margarinkiutalás.

Közhirré teszi a közellatási hivatal hogy a Hangya főüzletben margarin kapható a hatósági zsírjegy ellenében. Egy zsírjegyszelvényre 6 dkg. margarint szolgáltatnak ki.

Korpakiutalás.

Közhirré teszi közellátási hivatal, hogy mindazok, akik korpát igényeltek, a korpát f. hó 27-től a Hangya főüzletben átvehetik.

Nikotin árának visszafizetése.

Felhívja a közellatási hivatal mindazok figyelmét akik a nyersni kotint a Melnat-drogériából nem vitték el, bar annak idején igényelték és az árát be is fizették, hogy az át nem vett nikotin árát folyó hó 27-től, hétfőtől kezdve a közellátási hivatalban visszakaphatják.

Tunivalók a sertés, szarvasmarha és zsírbeszolgáltatással kapcsolatban.

1. Az 1943. évi julius 1-e után beszolgáltatott sertés abban az esetben is beszámít a gazdalkodó beszolgáltatás kötelességébe, ha azt a gazdalkodó az elmult évről visszahagyott kukoricával hizlalja.

2. A gazda által magaháztartása céljára levágott sertés után beszolgáltatott zsír beszámít a gazdalkodó zsírbeszolgáltatási kötelességének teljesítésébe.

3. A közfogyasztás céljára kényszervágott marhát a gazdalkodó beszolgáltatási kötelezettségének teljesítébe be kell számitani. A beszámitást a községi elöljáróság által kiállított kényszervágási igazolvány alapján kell foganatositani.

4. Az a gazdálkodó, aki mindhárom csoportben beszolgáltatási kötelességének eleget tett és ezen felül más beszolgáltat, jutalmi árat kap többletszolgáltatása után. Minden száz buzaegységtöbblet után az elszámolás időpontjában mázsánként érvényes buzaár egyharmadának megfelelő összeget utalnak ki az ilyen gazdának. Természetesen beszolgáltatási jutalmat kap az is, aki nincsen beszolgáltatásra kötelezve és mégis beszolgáltat. A jutalmi árat nem a kereskedő, hanem a községi elöljáróság fizeti ki.

Szörmés apróbőrök beszolgáltatása.

Az iparügyi minisztérium rendelkezése szerint a bárány, juh, gida és kecskebőrök minden mennyisége zár alá, illetőleg bejelentési kötelezettség alá esik. A csőban levő bőröket akár nyers, akár cseres (felkész) állapotban vannak, mennyiségükre való tekintet nélkül, a m. kir. Ipari Anyaghivatal által kiadott vásárlási engedellyel rendelkező nyersbőrkereskedőnek kell megvételre felajánlani.

SPORT

Hogyan lehet a levegőben vitorlázni

Kemenesaljára január hó elején megjödul a vitorlazó sportrepülés. A repüléssel kapcsolatban sokat hallunk beszélni a vitorlázasról. Vannak akik már láttak motor nélküli gépet a levegőben, vannak akik csak hirből ismerik. Sokan kérdezték már Celldömölkön egymástól, hogy ez a motornélküli repülőgép hogyan is tartja fenn magát a levegőben. Miként lehet motor nélkül még emelkedni is, hosszu órákat a levegőben járkálni, száz kilométereket berepülni.

Az ember a vitorlás hajó előre haladását könnyen megérti. Ezt a járművet a vizen viszintes irányban kell csak a szélnek továbbitani. A vitorlas hajót fenntartja a viz a felszinen.

A repülőgépnél azonban egészen más a helyzet, sokkal bonyolultabb, nem lehet olyan egyszerü magyarázatot találni és a jelenséget olyan egyszerűen megmagyarazni.

A repülőgépnek a levegőben való fennmaradásához elsősorban a sebességre van szüksége. Egyen-ulyban csak ugy tud maradni a sárkány tipusu repülőgép, ha egy legalacsonyabb sebességen alul nem lassudott le. Ezt a legalacsonyabb sebességet a vitorlazó gép lefelé való siklassal éri el. A repülőgép súlya a gépet bizonyos beallitottsag mellett siklásra keszteti. A siklast a vitorlázó repülő a kormanyfelületek beállitasával, vagyis kormanyzassal éri el. Azonban a mozgásnak és a siklasnak csak a légtérhez viszonyitva kell meglennie. A gépnek a levegőben való fennmaradasához, emelkedéséhez, nagy tavolságokra való elrepüléséhez felhajtó légáramlatra van szüksége. A felhajtó légáramlattal többféle helyen találkozunk.

Először a lejtő mentén. Ugyanis ha egy hegyoldal lejtőjével szemben szél fuj, a lejtő mentén a légáramlat felémelkedik. Ha már most a vitorlázó repülő a lejtő előtt ebben a légáramlatban marad, akkor ott hosszu órákon át repülhet.

A másik felhajtó légáramlat az ugynevezett termik. Sziklás, köves, száraz talajra ha a nap heve rásüt, erősen felmelegszik és a meleget magából kisugározza. Ha ez a sziklás száraz köves talaj elhatárolt területű és környezetében erdős, vizes, nedves talajalakulatok vannak, ezek körül veszik, akkor az előbb emlitett száraz talaj felett egy légkémény keletkerik az ugynevezett termik, felfelé ható légáramlat van ebben a légkéménüben. Kiterjedése olyan nagy lehet, hogy átmérője 500 m és magassága több ezer méter. A vitorlázó repülő ha ilyen termiket talál, akkor el kezd benne körözni, az emelő légáramlatban folytonosan emelkedik. Ezt a módot nem a repülők találták ki, hanem a gólyától és a vitorlázó madaraktól tanulták. Megfigyelték a vitorlázó madaraknak a repülését és látták, hogy szárnycsapások nélkül órák hosszat keringenek, sőt folytonosan emelkednek. A megfigyelés a termik megismerésére vezetett.

A harmadik felhajtó légáramlat a gomolyfelhők alatt az ugynevezett kumuluszok alatt keletkezik. Ezen felhők alatt a felhőbe irányuló szivó hatas lép fel. A vitorlázó repülőnek az a feladata, hogy ilyen kumulusz felhő alá irányitsa a gépet. Ott a felhajtó légáramlatban köröz, amig néhany száz méter magasság emelkedést el nem ért. Akkor megkereszi a következő előtte haladó kumulusz felhőt és siklassal most mar az ala repül.

A negyedik felhajtó légáramlat az ugynevezett viharfront. Ugyanis csendes nyári nappalon a légtér erősen felmelegedett. Viharfelhő közeledtével viharfelhők előtt egy hideg légáramlat nyomul előre, mivel a hideg levegő nehezebb a meleg levegőnél, a betörő hideg a meleg levegő alá huzodik, a meleg légteret felnyomja és ezzel egy nagy sebességű felfelé ható légáramlat keletkezik. A vitorlázó repülők ezt viharfrontnak nevezik. A repülő feladata ilyen esetben az, hogy a vihar haladasi irányát megtartva úgy irányitsa a gépet, hogy az a felfelé ható légáramlatban bennt maradjon. Több ezer méter magasságra leljuthat.

A vitorlázó repülés mai fejlődése szerint sok órán at lehet a levegőben tartózkodni. A vilagrekordot egy német vitorlázórepülő tartja, 55 óra teljesitménnyel. A magassági rekord nyolcezer méteren felül van.

Vas Béla

A gazdatársadalom felemelkedésének alapköve az összetartás

Amikor a természet aludni készül, a nagy elpihenésnek idején megjelenik a magyar gazda a szántóföldek végtelenbefutó barázdáin és elveti téli marokkal, vagy zörgő masinával az uj élet csirait — az aranysárga búzaszemeket. Lelke mélyén ott bizakodik a Mindenhatóba vetett hittel és reménnyel, hogy mire újra Peter Palra mutat a kalendárium, dusan me rakott aranykalászok hull hatnak majd a csillogó kassa alá.

A munka után pedig jön a gazdának a megérdemelt pihenő, amikor a természet fehér lepellel borítja be a határt.

Ekkor a gazda a téli zordon idő elől behúzódik hajlékába, összeülve a sógorokkal, komákkal tárgyalja a világ eseményeit.

— Előjön a szó mindenről. —

Ilyenkor azutan mindenütt csak panaszokat hallunk és vágyódást a régi jobb idők után, amikor az ipercikkek ára és a gazda eladnivalójának ara között nagyobb volt az összhang.

A háború előtt bizony könnyebben boldogult a magyar gazda. Bevásárlásai nem okoztak annyi gondot mint ma. Ma az emberek bával-bajjal vannak tele, aminek egyik főoka az átkos széthúzás és irigység. Sajnos még a mai vajudó idők sem tudták összefogni az egymásrautalt gazdatársadalmat.

Lássuk be végre, hogy testvérharcunknak szörnyű temetés lesz a vége, ezeréves nemzetet fogunk sirba dönteni, ha nem értjük meg egymást. Ha nem áll a magyar a magyar mellé, mint az imádkozó ember két keze.

A honfoglaló aránylag kevészámú magyarság vérszerződést kötött. Erős egységbe forrott. Az eredmény nem maradt el. Hazat szereztünk s a fél világ reszketett tőlünk.

De nemsokáig tartott az egyetértésünk. Egymást kezdtük tépni marcangolni.

Trianon sohasem következett volna be s idegenk atonasoha sem tette volna lábát magyar földre, ha akkor is a magyar nem a magyar ellen harcol.

De gondoljunk egy pillanatra mostani helyzetünkre. Gondoljunk, hogy nemzeti vagyonunk egyrésze még mindig idegen kezekben van. Es miért? Mert a gazdasági életben sem tudtunk összetartani. Ahelyett, hogy támogattuk, segitettük volna egymást, csak irigykedtünk.

Nem az fajt, hogy a Galiciából batyuval bejött idegenek pár évtized alatt milliomosokká lettek a mi szirunkból, hanem annak örülünk, ha egyik vagy másik magyar tönkrement.

De ne folytassuk tovább.

Hanem egy tanulságot egyszer és mindenkorra szürjünk le magunknak eltemetjük kipusztitjuk a turáni átkot. Hogy tudjon a magyar gazda érdekeiért együtt dolgozni és küzdeni. A fajbajutott gazdatársán segiteni, nem pedig károrvendve nevetni. Tudjon a másik szerencséjének tiszta szivből örülni, nem pedig irigy szemmel tekinteni rá.

Ha ez igy megvalósul és a gazda a gazda mellé áll és együtt vállvetve harcolnak, küzdenek az élet nehés szinpadán, akkor rövidesen eljön az idő mikor a magyar gazda életét a boldogság koszorúzza és csaladjában a boldog megelégedettség honol. Akkor nem kell hosszú téli estéken panaszkodni, hanem vig pipaszó mellett ujabb terveket faragni a gazdatársadalom és szép hazánk felemelése érdekében.

Ha ez igy megvalósul és minden magyar gazda a saját érdekeiért megtanul együtt dolgozni, összetartani, akkor majd kiveszik, eltörlődik a tarsadalom szótárából az a lealacsonyitó kifejezés, hogy »buta paraszt«.

Rába Tivadar
aranykalászos gazda

Legszebb ajándék karácsonyra:

kóta, könyv, levélpapir dohánycikkek.

Kaphatók: **Móritz Károly** dohányáruda, könyv- és papirkereskedő, hirlapbizományos.

KEMENESALJA
Megjelenik minden szombaton este.
Kiadja: a Celldömölki Katolikus Kör.
A kiadásért felel: Dinkgreve Nándor.
Előfizetési díj. Egész évre 10 pengő, félévre 5 pengő, negyedévre 2·50 P.
Csekkszám: 26.070
A hirdetéseket csütörtökön estig kell a szerkesztőséghez beadni.
Hirdetések díja előre fizetendő.
Készült: Dinkgreve Nándor könyvnyomdájában Celldömölkön.

40. évfolyam. I. szám — Ára 20 fillér. — Celldömölk. 1944. január 1.

Kemenesalja

Politikai, társadalmi és közgazdasági hetilap

Felelős szerkesztő: HORVÁTH LAJOS

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Celldömölk, Szentháromság-tér 2.

Háborús újév

1944. év újév napja nemcsak a végtelenbe futó Időnek, hanem a most dúló szörnyű és véres háborúnak is új állomása. Mielőtt átlépnénk az újesztendő küszöbét, álljunk meg néhány pillanatra ezen az állomáson és tekintsünk vissza az elmult és soha vissza nem térő háborús esztendőre. Röpke tekintetünkkel vizsgáljuk meg, hogy mennyi jót és mennyi rosszat hozott számunkra.

Könnyen átláthatjuk és felmérhetjük, hogy vajmi kevés jót, de annál több rosszat kaptunk tőle. Azért a búcsúzás pillanatában nem lesz könnyes a szemünk és nem érzünk fájdalmat, hanem csak sóhajtunk mélyen és arra gondolunk, hogy az újesztendő biztosan jobb lesz, mint az elmult év. Az újesztendő biztosan meghozza mindazt, amivel az óév adósunk maradt. Reményünknek ez a biztos érzése megmelegíti szívünket és megerősíti lelkünket.

Hala a jó Istennek, hogy az elmult véres háborús esztendőben megóvta árva népünket a mindent elpusztító súlyosabb veszedelmektől. Mi még minden este nyugodtan hajthatjuk fejünket nyugovóra, álmainkat nem zavarja senki és semmi. Mi, még ha gazdasági és közellátási nehézségekkel küzdünk is; de élünk. Mi, még ha vannak is háború okozta gondjaink és bajaink, kibírjuk. Mi még nem ismerjük az öldöklő háború szörnyű csapásait a menekülés, a földonfutás borzalmas szenvedéseit. A jó Isten végtelen irgalma mindettől megkímélt bennünket és bízzunk benne továbbra is, hogy e súlyos megpróbáltatások nem következnek be nálunk.

Ha a térképre nézünk, látjuk, hogy a rajta felrajzolt országok kilencven százaléka háborúban áll. A látszólag kívül álló tíz százalék, politikai és gazdasági érdekein keresztül, szintén bele van kapcsolodva. Tehát nem túlzás, ha azt állítjuk, hogy az egész világ háborúban áll.

Ebből a véres háborúból egy új világ fog életre kelni. A mostani térkép meg fog változni. Országok tűnnek elő és országok tűnnek el. Azért az egész világ népével együtt nyugtalan izgalommal állunk az 1944. év titokzatos kapuja előtt. Kíváncsian lessük-várjuk, mit hoz és mit tartogat számunkra az újesztendő.

Nem jósoljuk biztosan, de ha a jelek nem csalnak, akkor 1944-évben vegeszakad az öldöklő háborúnak. Megszünik a nagy világégés és a megpróbáltatás nehéz napjai elmulnak felettünk.

Lépjük át tehát félelem nélkül az újesztendő rejtelmes küszöbét, hiszen velünk van a nemzetek sorsát intéző Isten. Hagyjuk bátran magunk mögött az évet tengernyi bajával és gondjával. Tekintsünk bizakodó hittel a jövőbe, amely számunkra is meghozza sorsunk jobbrafordulását, álmaink beteljesülését: Nagymagyarországot.

(—)

Celldömölki feladatok 1944-ben

Beszélgetés a községi elöljáróság jövő évi terveiről

Az uj év küszöbén megkérdeztük a nagyközség vezetőjegyzőjét, hogy mik azok a tervek, amelyeket a községi elöljáróság a jövő évben megvalósítani kíván. A vezetőjegyző úr a következőkben volt szíves a közönséget is érdekelő elöljárósági tervekről felvilágosítást adni.

A rideg valóság . . .

Mindenek előtt le kell szögezni azt, hogy a község jövő évi költségvetése a felettes hatósági rendelkezés alapján úgy készült, hogy abban beruházás, új létesítmény, vagy fejlesztés címén nagyobb összeget nem lehetett előirányozni. Ez pedig azt jelenti, hogy ezek szerint a jövő évben semmi olyant sem lehet kivitelezni, ami a község fejlesztésével kapcsolatos. A költségvetésben felvett összegek és tételek tehát azt a célt szolgálják, hogy a község meglevő intézményei továbbra is fentartassanak és megóvassanak, míg az elöljáróság — az idők mostohasága miatt — tényleg csak a tervezgetésre van utalva. Tervekben azután nincs is hiány. De bátran kijelenthetem azt is, hogy a község elöljáróságа igyekszik minden reális lehetőséget a kivitelhez juttatni, jól ismeri a község és a közönség szükségletét és ha mód van igyekszik eredményt is elérni. Beszéljünk tehát most már arról, hogy a rendelkezésünkre álló szerény anyagi eszközökkel mit tudunk a jövő évben kivitelezni.

Kavicsozás, fásítás, parkosítás

Így az Országos Közegészségügyi Intézet kivitelezésében sor kerül egy mély furásu kut létesítésére. Nagyobb költséget jelentő útjavítások során az Arany János, Árpád, Baross, Deák, Ferenc József, Hunyadi, Pápai, Nemesdömölki, Petőfi és Rákóczi utcák úttestének javítása, illetve kavicsozása fog megtörténni, amelyre 27 vagon követ rendelt az elöljáróság. A jövő évben teljes betöltésre kerülő ligeti tó területe is rendezésre kerül, hogy így a „Szent István" liget képe mielőbb kialakuljon. Nagyobb összegű kiadást jelent egyes utcák újra való fásítása. Szép tervet dolgoztattunk ki a kiöregedett és a felső vezetékek miatt állandóan csonkításra kerülő fák pótlására és a terv végrehajtása céljából több évre terjedő megrendelést eszközöltünk különböző díszes sorfák szállítására. Így tehát megvan a reménynünk arra, hogy néhány éven belül a legkülönbözőbb fajtájú díszfák fogják utcáinkat szegélyezni. Dolgoztatunk a közterek, parkok és utcaszegélyek díszítési tervén is, mert az a célunk, hogy a jobb idők megérkeztével a fásítás és parkosítás végrehajtásával megteremtsük a „varrágos Kis-Mária Cell"-t.

Beszélhetek arról is, hogy a **községfejlesztési terv** is a jövő évben kerül kivitelezésre s hogy erre mennyire szükség van, bizonyítja a mostani házhely akció eredménye is, mert amennyiben ebben a tervben miniszterileg jóváhagyottan lesz megjelölve a község fejlődési iránya, akkor nem érhet az a meglepetés bennünk, hogy a házhelyeket a községnek azon a részén osztják ki, ahol senki sem gondolta. Reméljük, hogy a községfejlesztési terv jóváhagyása időszerűvé teszi Celldömölk és Alsóság összeépült részeinek egyesítését is, mert viszont ettől függ a mostani vásártér kihelyezése, ettől a piac áthelyezése és az új vágóhíd elhelyezése is. A községfejlesztési [illegible] rozni, hogy a folytatólagos házhely akció során az Alsóság község felé eső telkek mennyiben lesznek igénybevehetők, vagy a községben levő még üres telkek mi célra lesznek beépíthetők. Tekintettel arra, hogy a mostani házhelykiosztás során nem került megoldásra a zsákutcák kinyitása, így ennek a problémának a megoldása is a jövő évre vár.

Reméli továbbá az elöljáróság, hogy az ONCsA részére megszerzett 15 házhely beépítésének kérdésében is történik a jövő évben valamilyen elhatározás.

Foglalkozni kívánunk a pórdömölki Árpádkorr templomrom megóvásával is. Ebben az irányban annyi sok jóakartú állásfoglalás történt és a segíteni akarás is annyit igér, hogy lelkiismeretbeli kötelesség a romtemplom még meglevő részének megóvásáról gondoskodni, mert nem lehetetlen, hogy az még valamikor idegenforgalmi szempontból is figyelemreméltó lesz; különösen, ha a környékének rendezése megtörténik.

Megemlíthetem, gondolkodunk arról, hogy a jövő évben is működhessen a **napközi otthon** és ha kell a gyermekétkeztetési akció is.

Hősök emléke

Szeretnénk a jövő évben, — ha a viszonyok miatt ez lehetséges lesz — a mostani világháboru hőseinek emlékét valamilyen módon megörökíteni és a hadigondozottak megélhetését biztosítani. Ebből a célból foglalkozunk olyan intézmény létesítésével, ami több hadigondozott megélhetését biztosítja.

Közkönyvtár, Kemenesaljai Muzeum

A jövő évben kívánja az elöljáróság a képviselő testület elé vinni a közkönyvtár létesítésének kérdését abban a reményben, hogy a már megtervezett kultúrháznak jobb idők beáltával történő megépítésekor abban elhelyezhető legyen a már megszervezett könyvtár is a „Kemenesaljai Muzeum" mellett.

Berzsenyi Dániel szobra

Hallott az elöljáróság arról, hogy a jövő év folyamán átértékelésre kerülnek a közületek, alapok, alapítványok által az első világháborúban jegyzett hadikölcsön kötvények, ebben az esetben mód nyílna arra, hogy a „Berzsenyi szobor alapítvány" feltámasztásával Berzsenyi Dániel szobrának elkészíttetésére gondoljunk.

Említhetném terveinknek még egész sorát — mint a strand a Koptik utca átépítése, a levente zenekarnak valamilyen formában való feltámasztása, a Nagyvárad, Temesvár, Vak Béla utcákba a villanyvilágítás kiterjesztése, a község érdekében keletkezett kimagasló érdemek megörökítése, a Levente Otthon megépítése, járdaépítések, stb. — amelyek azonban bár elhatározott, vagy kellően előkészített dolgok, mégis a viszonyok miatt kivitelre nem kerülhetnek.

A közellátás javítása

De a rövid kis beszélgetés során említenem kell azt is, hogy a köz-

A Közellátási Hivatal közleményei :

Margarinkiutalás.

Közhirré teszi a közellatási hivatal hogy a Hangya fiókjában margarin kapható a hatósagi zsírjegy ellenében. Egy zsírjegyszelvényre 6 dkg. margarint szolgaltatnak ki.

Korpakiutalas.

Közhirré teszi köze latasi hivatal, hogy mindazok, akik korpat igenyeltek, a korpat f. hó 27-től a Hangya fióküzletben atvehetik.

Nikotin árának visszafizetése.

Felhivja a közellatasi hivatal mindazok figyelmét akik a nyersni kotint a Molnat drogériabol nem vitték el, bar annak idején igenyeltek és az árat be is fizették, hogy az át nem vett nikotin árát folyó hó 27-től, hétfőtol kezdve a közellátási hivatalban visszakaphatják.

Tunivalok a sertés, szarvasmarha és zsirbeszolgáltatassal kapcsolatban.

1. Az 1943. évi julius 1 e után beszolgáltatott sertés abban az esetben is beszamít a gazdalkodó beszolgaltatas kötelességébe, ha azt a gazdalkodó az elmult evről vissza hagyott kukoricával hizlalja.

2. A gazda által magánháztartása céljára levagott sertés utan beszolgaltatott zsír beszámít a gazdalkodó zsirbeszolgáltatasi kötelességének teljesitesébe.

3. A közfogyasztás céljára kényszervagott marhat a gazdalkodó beszolgaltatasi kötelezettségének teljesitébe be kell szamitani. A beszámitást a községi elöljaróság által kiallitott kényszervágási igazolvány alapjan kell foganatositani.

4. Az a gazdálkodó, aki mindharom csoportben beszolgaltatasi kötelességének eleget tett és ezen felül még beszolgaltat, jutalmi árat kap többletszolgaltatása utan. Minden szaz buzaegységtöbblet után az elszámolas időpontjában másszankénti érvényes buzaár egyharmadanak megfelelő összeget utalnak ki az ilyen gazdanak. Természetesen beszolgaltatási jutalmat kap az is, aki nincsen beszolgaltatására kötelezve és mégis beszolgaltat. A jutalmi arat nem a kereskedő, hanem a községi elöljaróság fizeti ki.

Szörmes apróbörök beszolgaltatása.

Az iparügyi minisztérium rendelkerése szerint a bárany, juh, gida és kecskebőrök minden mennyisége zár ala, illetőleg bejelentési kötelezettség alá esik. A szóban levő bőröket akár nyers, akár cserzett (félkész) állapotban vannak, mennyiségükre való tekintet nélkül, a m. kir. Ipari Anyaghivatal által kiadott vásárlási engedéllyel rendelkező nyersbőrkereskedőnek kell megvételre felajanlani.

SPORT

Hogyan lehet a levegőben vitorlázni

Kemenesalján január hó elején megindul a vitorlazo sportrepülés. A repüléssel kapcsolatban sokat hallunk beszélni a vitorlázasról. Vannak akik mar lattak motor nélküli gepet a levegőben, vannak akik csak hirből ismerik. Sokan kérdezték mar Celldömölkön egymastól, hogy ez a motornelküli repülőgep hogyan is tartja fenn magat a levegőben. Miként lehet motor nélkül még emelkedni is, hosszu orakat a levegőben járkálni, szaz kilométereket berepülni.

Az ember a vitorlás hajó előre haladasat könnyen megérti. Ezt a járművet a vizen vizszintes irányban kell csak a szélnek továbbitani. A vitorlas hajót fenntartja a viz a felszinen.

A repülőgepnél azonban egészen mas a helyzet, sokkal bonyolultabb, nem lehet olyan egyszerű magyarázatot talalni és a jelenséget olyan egyszerűen megmagyarazni.

A repülőgepnek a levegőben való fennmaradásahoz elsősorban a sebességre van szüksége. Egyenesvonalban csak ugy tud maradni a sárkány tipusu repülőgep, ha egy legalacsonyabb sebességen alul nem lassudott le. Ezt a legalacsonyabb sebességet a vitorlazó gép lefelé való siklással éri el. A repülőgép súlya a gépet bizonyos beallitottsag mellett siklásra kesztéti A siklást a vitorlázó repülő a kormanyfelületek beállitásaval, vagyis kormanyzassal éri el. Azonban a mozgásnak és a siklasnak csak a légtérhez viszonyitva kell meglennie. A gépnek a levegőben való fennmaradasahoz, emelkedéséhez, nagy tavolságokra való elrepüléséhez felhajtó légáramlatra van szüksége. A felhajtó légaramlattal többféle helyen talalkozunk.

Először a lejtő mentén. Ugyanis ha egy hegyoldal lejtőjével szemben szél fuj, a lejtő menten a légáramlat felemelkedik. Ha már most a vitorlázó repülő a lejtő előtt ebben a légáramlatban marad, akkor ott hosszu órakon át repülhet.

A másik felhajtó légáramlat az ugynevezett termik. Sziklas, köves, szaraz talajra ha a nap heve rasüt, erősen felmelegszik és a meleget magából kisugarozza. Ha ez a sziklas szaraz köves talaj elhatárolt mezőktől és környezetének erdős, vizes, nedves talajalakulatok vannak, ezek körül veszik, akkor az előbb emlitett száraz talaj felett egy légkémény keletkezik az ugynevezett termik, felfelé ható légáramlat van ebben a légkéményben. Kiterjedése olyan nagy lehet, hogy átmérője 500 m és magassága több ezer méter. A vitorlázó repülő ha ilyen termiket talal, akkor el kezd benne körözni, az emelő légaramlatban folytonosan emelkedik. Ezt a modot nem a repülők talalták ki, hanem a gólyatól és a vitorlazó madaraktól tanulták. Megfigyelték a vitorlazó madaraknak a repülését és láttak, hogy szárnycsapások nélkül órák hosszat keringenek, sőt folytonosan emelkednek. A megfigyelés a termik megismerésére vezetett.

A harmadik felhajto légáramlat a gomolyfelhők alatt az ugynevezett kumuluszok alatt keletkezik. Ezen felhők alatt a felhőbe irányuló szivó hatas lep fel. A vitorlázó repülőnek az a feladata, hogy ilyen kumulusz felhő alá iranyitsa a gépet. Ott a felhajtó légaramlatban köröz, amig néhany szaz méter magasság emelkedést el nem ért. Akkor megkeresi a következő előtte haladó kumuluszt felhőt és siklassal most mar az alá repül.

A negyedik felhajtó légaramlat az ugynevezett viharfront. Ugyanis csendes nyari nappalon a légtér erősen felmelegedett. Vihar-felhő közeledtével viharfelhők előtt egy hideg légáramlat nyomul előre vel a hideg levegő nehezebb meleg levegőnél, a betörő h a meleg levegő alá huzodik, a leg légteret felnyomja és ezzel nagy sebességű felfele hato légáramlat keletkezik. A vitorlazo re ezt viharfrontnak nevezik. A re feladata ilyen esetben az ho vihar haladasi irányát megtartva iranyitsa a gépet, hogy az a fe ható légáramlatban bennt marad Több ezer méter magassagra hat.

A vitorlázó repülés mai fej szerint sok órau at lehet a le ben tartozkodni. A világrek egy német vitorlázórepülő tartj óra teljesitménnyel. A mag rekord nyulcezer méteren felül

Vas Béla

A gazdatársadalom felemelked sének alapköve az összetartá

Amikor a természet aludni készül, a nagy pihenésnek idején megjelenik a magyar gazda a szántóföldek végtelenbe futó barázdáin és elveti teli marokkal, vagy zörgő masinaval az uj élet csiráit — az aranysarga buzaszemeket. Lelke mélyén ott bizakodik a Mindenhatóba vetett hittel és reménnyel, hogy mire újra Peter Palra mutat a kalendarium, dusan megrakott aranykalaszok hullhatnak majd a csilingó kasza alá.

A munka utan pedig jön a gazdanak a megérdemelt pihenő, amikor a természet fehér lepellel boritja be a hatart.

Ekkor a gazda a téli sordon idő elől behuzódik hajlékába, összeülve a sógorokkal, komakkal targyalja a világ eseményeit.

— Előjön a szó mindenről. —

Ilyenkor aztan mindenütt csak panaszokat hallunk és vágyódást a régi jobb idők utan, amikor az iparcikkek ára és a gazda eladnivalójanak ara között nagyobb volt az összhang.

A haború előtt bizony könnyebben boldogult a magyar gazda. Bevásárlásai nem okoztak annyi gondot mint ma. Ma az emberek bával-bajjal vannak tele, aminek egyik főoka az átkos szethuzás és irigység. Sajnos még a mai vajudó idők sem tudtak összefogni az egymásrautalt gazdatársadalmat.

Lássuk be végre, hogy testvérharcunknak szörnyü temetés lesz a vége, ezeréves nemzetet fogunk sirba dönteni, ha nem értjük meg egymást. Ha nem all a magyar a magyar mellé, mint az imadkozó ember két keze.

A honfoglaló aranylag kevésszámú magyarsag vérszerződést kötött. Erős egységbe forrott. Az eredmény nem maradt el. Hazat szereztünk s a fél vilag reszketett tőlünk.

De nemsokaig tartott az egyetértésünk. Egymást kezdtük tépni marcangolni.

Trianon sohasem következett volna be s idegenk atonasoha sem tette volna lábát magyar földre, ha akkor is a magyar nem a magyar ellen harcol.

De gondoljunk egy pillanatra mostani helyzetünkre. Gondoljunk hogy nemzeti vagyonunk egyrésze még mindig idegen kezekben van. Es miért? Mert a gazdasági életben sem tudunk összetartani. Ahelyett hogy tamogattuk, segitettük volna egymast, csak irigykedtünk.

Nem az fájt, hogy a Galiciából batyuval bejött idegenek pár évtized alatt milliomosokká lettek zsirunkból, hanem annak ha egyik vagy masik magyar ment.

De ne folytassuk tovább.

Hanem egy tanulságot egyszer mindenkorra szűrjünk le magunknak, eltemeljük kipusztitjuk a torzsal kot. Hogy tudjon a magyar érdekeiért együtt dolgozni és ki ni. A bajbajutott gazdatarsan ni, nem pedig kárörvendve ne Tudjon a másik szerencséjének szivből örülni, nem pedig szemmel tekinteni rá.

Ha ez igy megvalósul és a a gazda mellé áll és együtt val ve harcolnak, küzdenek az élet hés szinpadan, akkor rövidesen jön az idő mikor a magyar életét a boldogsag koszoruzza családjában a boldog megel ség honol. Akkor nem kell téli estéken panaszkodni, hanem pipaszó mellett ujabb terveket ni a gazdatársadalom és szép h felemelése érdekében.

Ha ez igy megvalósul és magyar gazda a sajat érdek megtanul együtt dolgozni, összefogni tani, akkor majd kiveszik, előre a tarsadalom szótárából az csonyito kifejezés, hogy »bal raszte.

Rába Tivadar
aranykalászos

Legszebb ajándék karácson

kóta, könyv, levélp dohánycikkek.

Kaphatók: **Móritz Ká** dohányáruda, könyv- és pap reskedő, hirlap mányos.

KEMENESALJA
Megjelenik minden szombaton e
Kiadja: a Celldömölki Katolikus
A kiadásért felel: Dinkgreve N
Előfizetési díj. Egész évre 10 p. félévre 5 pengő, negyedévre 2·50
Csekkszám: 26.070
A hirdetéseket csütörtökön estig a szerkesztőséghez beadni.
Hirdetések dija előre fizetendő.
Készült: Dinkgreve Nándor kön nyomdájában Celldömölkön.